

Први витез Србије: Легенда о смрти Деспота Стефана

Од **видоваН**
- 21. јула 2017.

Према неким записима управо на данашњи дан 1427. умро је деспот Стефан Лазаревић, син легендарног кнеза Лазара који је погинуо у Косовском боју.

Са титулама кнеза и деспота владао је Србијом у једном од најтежих периода у њеној историји, непосредно након Косовске битке, и важио најбољег витеза и војсковођу, а његова књижевна дела га чине једним од највећих српских књижевника у средњем веку.

Србија се након Косовског боја 1389. године нашла у веома незавидном положају – иако формално није изгубила, имала је огромне материјалне и још важније, људске жртве, а погинуо је и добар део владарске елите. Владало је безвлашће и свеопшти страх од најезде Турака, а преживела властела се повлачила на своје територије без жеље да брине о становништву.

Тако се и догодило да Стефан Лазаревић, син кнеза Лазара, иако малолетан, дође на власт. Признао је султана као врховног владара, постао вазал и настојао да сачува народ.

Млади Стефан се обавезао на слање помоћних одреда отоманском султану и плаћање данка, али и на то да се са млађим братом Вуком и виђенијом властелом, једном годишње појављује на султановом двору и потврђује своју покорност Бајазиту. Поред ових уобичајених вазалних обавеза, Бајазиту је за жену дата, најмлађа ћерка кнеза Лазара и кнегиње Милице, Оливера, коју је, њен брат и нови кнез, Стефан, лично морао да одведе султану Бајазиту у Бурсу.

Чињеницу да је морао да служи човеку одговорном за смрт оца, Стефан је тешко подносио. Као отомански вазал, предводио је српске помоћне одреде у биткама на Ровинама, код Никопоља и Ангоре. После битке код Ангоре 1402. је од Византинаца у Цариграду добио титулу деспота.

Мали међу великима, крајем 1403. био је принуђен да постане вазал и мађарском краљу Жигмунду. Ипак, у замену за то, Србија је добила свој „бели град“ – Београд је постао саставни део Србије 1403. и Стефан Лазаревић је у њега сместио своју престоницу.

Све ове битке очеличиле су младог Стефана. Прочуо се као један од највештијих витезова средњовековне Европе. Био је члан Витешког реда Змаја, познат и признат у читавом свету.

Из оснивачке повеље реда знамо да је управо деспот Стефан био „**први витез**“, а чланови овог реда биле су водеће личности тадашње Европе.

– Прича каже да су млади ратници из читаве Европе „хрлили“ у Србију како би их баш Стефан Лазаревић прогласио за витеза, и то су сматрали највећом чашћу – испричао је у разговору за Дневно.рс Марко Алексић, магистар средњовековне археологије и човек који се годинама бавио истраживањем витештва на нашим просторима.

На унутрашњем плану деспот Стефан је сломио отпор властеле, а периоде мира је искористио за снажење Србије у политичком, економском, културном и војном погледу.

Био је велики покровитељ уметности и културе пружајући подршку и уточиште како ученим људима из Србије, тако и избеглицама из околних земаља које су заузеле Османлије. Поред тога, он је и сам био писац, а његово најзначајније дело је „**Слово љубве**“ – Реч о љубави.

Дивна легенда о смрти

Деспот Стефан Лазаревић је изненада преминуо у суботу, 19. јула 1427. у 50. години живота од последица срчаног удара како данас сматра највећи број историчара. Он је на повратку из Шумадије, где је био у свом летњем двору, застао недалеко од данашњег Крагујевца, да би се одморио и ручао, после чега је отишао у лов.

Током њега, док је био на коњу, деспоту Стефану је на раме слетела птичица – славуј или врабац, каже прича. Изгледало је, каже легенда, као да му нешто шапуће, и деспот ју је нежно узео у руке и нешто јој говорио.

У једном тренутку, птичица је одлетела, а већ следећег тренутка Стефан Лазаревић је пао са коња. О овој лепој легенди писала је у својој књизи „Београдски споменарник – Личности у београдским споменицима“ књижевница Неда Ковачевић.

После пада деспот Стефан је пренет у свој шатор у коме је и преминуо. На месту његове смрти, његов пратилац Ђурађ Зубровић је подигао мермерни стуб са натписом, који се данас налази у порти сеоске цркве у Марковачким Црквинама код Младеновца.

Дневно.рс